

Het heiligenboek

De kracht van Johannes van God *Tom Zwaenepoel*

Johannes wordt in 1495 geboren in Montemor-o-Novo, in het Portugese district Évora. Op achtjarige leeftijd loopt hij na enthousiaste verhalen van een bevriende priester over Spanje van thuis weg. Hij wil iets van de wereld zien. Onderkomen vindt hij bij een onbekende die hem João de Deus, Johannes van God, noemt. De jongen leert lezen en schrijven en verdient zijn kost als geitenhoeder en soldaat. Als hij na lange jaren weer thuiskomt, verneemt hij dat zijn moeder gestorven is van verdriet. Ook zijn vader, die franciscaan is geworden, leeft niet meer.

Verteerd door wroeging zoekt Johannes rust voor zijn geweten. In Marokko ontfermt hij zich over het lot van christelijke slaven. Later opent hij een religieus boekhandelje in Gibraltar. Wanneer hij veertig is, raakt een preek van de beroemde boetepredikant Johannes van Ávila hem zo sterk dat hij als een bezetene door de stad rent en in een gekkenhuis terecht komt. Na een half jaar 'hel' wil hij in dienst staan van zieken en hulpbehoevenden. Met de opbrengst van het hout dat hij 's nachts verzamelt, koopt hij geneesmiddelen en verzorgingsmiddelen. In Granada opent hij een ziekenhuis. Almaar meer jonge mensen sluiten zich bij hem aan en vor-

men een lekenvereniging voor de ziekenzorg. Johannes sterft in 1550 aan de gevolgen van een verkoudheid die hij oploopt bij de redding van een jongen uit een snelstromende rivier.

Meer dan veertig jaar lang leidt Johannes als slavenopzichter, herder, soldaat en rentmeester een avontuurlijk leven zonder doel of verantwoordelijkheid. Vervolgens is hij zo fanatiek in het naleven van zijn idealen dat de Granadese bevolking hem gek verklaart. Respect krijgt hij pas wanneer hij tijdens een brand in het ziekenhuis zoveel mogelijk zieken uit de vlammen redt en ze een voor een op zijn schouders weghaalt. Uit zijn ziekenhuis groeit de orde van de hospitaalbroeders van Sint-Jan de Deo (1537), die zich door een vierde gelofte verplichten tot levenslange ziekenverpleging.

In zijn constante zoektocht naar menselijke noden is Johannes vooruitstrevend in denken, plannen en handelen voor het welzijn van hulpbehoevenden. Hij brengt doodzieke bedelaars van kerktrappen en straathoeken naar het ziekenhuis, waar hij directeur, conciërge, verpleger en kok van het huis in één persoon is. Niemand wordt afgewezen en iedereen krijgt wat hij vraagt. Met zijn psychoanalytische methoden behandelt hij lichaam, geest

en ziel als een eenheid. In zijn poging om de 'hele mens' te genezen, hecht hij evenveel belang aan een deugdelijk geneesmiddel als aan een gesprek met de zieke over zijn leefomstandigheden of angsten. Hij leert met de tijd dat je zieken beter kunt genezen als je ze volgens de aard van hun ziekte scheidt en ze bijvoorbeeld een eigen bed toewijst. In het vervormde gezicht of armzielige 'wrak' van een geestelijk of lichamelijk gehandicapte eert Johannes de menselijke waardigheid.

Tot op vandaag blijft Johannes' persoonlijkheid een raadsel. In zijn tijd is het de gewoonte om niet met de naam, maar met een formule te ondertekenen. Bij Johannes is het niet duidelijk of zijn handtekening letters of symbolen bevat. Gaan we van letters uit, dan staan de initialen YFO voor *Ysabella, Ferdinand, obediendo* (Isabella en Ferdinand, het koningspaar gehoorzaamend). Gaan we van symbolen uit, dan kan het eerste teken staan voor de verzameltas van de heilige, het tweede voor zijn zwerfstok en het derde voor zijn verzameldoos. Ook Johannes' attribuut is dubbelzinnig. De afgebeelde granaatappel kan verwijzen naar het wapenschild van de stad Granada, waar de orde van de Barmhartige broeders is gesticht. Maar deze vrucht kan

ook, zoals bij vele volkeren, liefde, vruchtbaarheid en onsterfelijkheid symboliseren. In de katholieke Kerk staat de granaatappel voor Jezus' fascinerende liefde en overgave aan allen, want zijn leven en lijden zijn voor de wereld vruchtbaar. Dit attribuut kan ten slotte ook naar Johannes' heldendaden verwijzen. Met zijn grenzeloze liefde voor de armen maakt hij God in zijn daden en woorden zichtbaar. Zoals de rijpe vruchtkernen uit de openbrekende granaatappel vallen, komen uit zijn handen liefde, genegenheid en hulp.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, ISBN 978 90 209 8041 7. Dit boek is helaas uitverkocht.

Omroep

28 april, 10 uur, Braambos via VRT één (herhaling omstreeks 23.30 uur via Canvas). Niet wereldvreemd, aflevering 1. De passie waarmee iemand doet wat hij doet, maakt die persoon uniek. Bij zes gasten gaat Braambos op zoek naar wat hen drijft in hun leven en hoe hun geloof daarbij een rol speelt. Hun antwoorden blijken verrassend verscheiden, maar allen hebben ze gemeenschappelijk dat niet één van hen bestempeld kan worden als wereldvreemd. In de eerste uitzending van drie komt Patrick Lateur aan bod. Als bekroond vertaler van klassieke teksten uit de oudheid brengt Lateur, in 1949 geboren in Beveren-Leie, het verleden naar het heden. Rustend sociaal-assistente Lieve De Deken vertelt op haar beurt met groot respect over de daders die ze begeleidde bij hun voorwaardelijke invrijheidsstelling.

De vrome kudde

Lotto Ingezonden door Pierre Mertens

Twee vlooiën spelen op de Lotto en de ene vlooi wint 2.000 euro. Zegt de niet-winnaar:

– Wat ben jij een bofkont! Wat ga je met dat geld doen?

Zegt de winnaar gelukkig:

– Daar ga ik een hond mee kopen, een hond voor mij alleen!

Burgerlijke stand Ingezonden door Thierry Houtrique

– Hoe luidt uw naam?

– Wrangstcherkof Stramprosky.

– Hoe schrijf je dat?

– Met een y.

Verloving Ingezonden door Jan Umans

– Waarom heb je je verloving verbroken, beste kerel?

– Wij gingen een woning bekijken toen mijn aanstaande schoonmoeder opmerkte dat het veel te klein was voor drie. Wel, toen heb ik besloten me bescheiden terug te trekken.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & Leven** • Vrome Kudde, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

lied wanorde	geheel rijst- brande- wijn	zeep- water	kleding- stuk	groente eigen- dom	kleur
↓	4	↓	rivier in Spanje	↓	↓
kunst- uiteen jongen		2			
↓			wereld- deel griezellig		6
muziek- soort		plechtige belofte	edel- metaal		dopheide
aan- gehecht takje	afmeting destijds	↓	5	↓	vinnige klap
↓	↓	ik asvaas		eerwaarde heer muur- holte	8
vrucht	niet jong vogel- product	3	verbond landbouw- werktuig	↓	
↓	7		bevel- schrift	1	
intiem				schut- sluis	

Ontdek meer en andere puzzels in onze puzzelboeken en -tijdschriften.

DEPUZZELAAR

© De Puzzelaar

Oplossing van de puzzel van vorige week: GINTONIC

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---